

בס"ד. ש"פ תצא, י"ג אלול ה'תשמ"א*

שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם¹, ומבואר בד"ה זה (שנאמר בעת חתונת כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום ועש"ק, י"ג אלול תרנ"ז)² דרעים האהובים הם בחי' חו"ב שנק' תרין ריעין דלא מתפרשין³, והבקשה שמח תשמח רעים האהובים היא שתומשך שמחה בחו"ב. וצריך להבין⁴, הרי בינה היא מקום השמחה כמ"ש⁵ אם הבנים שמחה, וידוע⁶ דאם הבנים קאי על בינה שהיא האם המולדת את המדות, וכמו שרואים גם בחוש דכשאדם משיג בשכלו איזו השגה יש לו שמחה מזה, וגם בחכמה שאין שייך בה שמחה, כי שמחה היא מצד הגילוי דוקא וחכמה (כמו ברק המבריק) היא למעלה מגילוי, הרי בחכמה מאיר גילוי העונג, וכמו צהבו⁷ פניו של רבי אבהו שמצא תוספתא חדתא⁸, דצהיבת הפנים הוא מגילוי העונג, וידוע דעונג הוא למעלה משמחה, ומהי הבקשה שמח תשמח רעים האהובים, מאחר שבלאו הכי יש שמחה בכינה, ועאכו"כ בחכמה שיש בה עונג שלמעלה משמחה. וגם צריך להבין, הרי רעים האהובים (בפשטות) קאי על חתן וכלה⁹, וידוע דחתן וכלה הם זו"ן, ומהו הקשר דפירוש זה (שרעים האהובים קאי על חתן וכלה, זו"ן) עם פירוש הנ"ל דרעים (האהובים) הם חו"ב¹⁰.

(ב) **ויש** לומר דיובן זה (הקשר דשני הפירושים) ע"פ מ"ש בספר אמת ליעקב¹¹ (הובא במאמר הנ"ל¹²) דאהובים בגימטריא דודים והם ז"א ונוקבא

* יצא לאור בקונטרס י"ג אלול – תשמ"ז, "לקראת י"ג אלול, יום מלאת תשעים שנה לנשואי כ"ק אדמו"ר מהור"י נ"ע (תרנ"ד-תשמ"ז) .. עש"ק תצא יו"ד אלול ה' תהא זו שנת משיח".

(1) נוסח ברכות נשואין.

(2) ד"ה "שמח תשמח – תרנ"ז" (נדפס בקונטרס בפ"ע, קה"ת תשכ"ה, ולאח"כ בסה"מ תרנ"ז) בתחילתו.

(3) ראה זח"ג ד, א. – הובא בהמאמר הנ"ל ע' 90 (סה"מ תרנ"ז ס"ע רסו). וראה ג"כ זח"ב נו, א. פרס

שער ח' (שער מהות והנהגה) פי"ד.

(4) כמו שמדייק בהמאמר הנ"ל בתחילתו.

(5) תהלים קיג, ט.

(6) ראה זח"א ריט, א. ועוד.

(7) ירושלמי שבת פ"ח ה"א. פסחים פ"י סוף ה"א. שקלים פ"ג ה"ב. קה"ר פ"ח, א (ד).

(8) כ"ה בד"ה שמח תשמח שם. לקו"ת מסעי צג, ב. ובכ"מ בדא"ח. ובירושלמי ובקה"ר שם "תוספתא

עתיקתא".

(9) כמובא בד"ה שמח תשמח ע' 107 (סה"מ תרנ"ז ע' רפד) מאבודרהם (ברכת נשואין ופירושן).

(10) בהמאמר שם, דזה שגם זו"ן נק' בשם רעים הוא שע"י השמחה נעשים "רעים" (זיווגייהו תדיר).

וביאור זה שבהמאמר הוא בהמשך למה שמפרש שם לפני"ד "רעים" קאי על פנימיות חו"ב (אף שהיחוד

שלהם הוא רק לפרקים), כי "פירוש שמח תשמח רעים האהובים שיומשך השמחה .. בחו"ב בפנימיותן עד

שיהיו בבחי' רעים".

אמנם, לפי פירוש הפשוט ב"שמח תשמח רעים האהובים" שהתואר "רעים האהובים" הוא גם מקודם [שלכן

מפרש שם (ע' 106 – סה"מ תרנ"ז ע' רפג) ששמח תשמח רעים קאי על חיצוניות חו"ב שזיווגייהו תדיר

גם עכשיו], צריך לומר, דזה שגם זו"ן נק' בשם רעים הוא מצד הטעם דלקמן בפנים.

(11) מערכת ר"ש – חלק מבוא שערים – אות ו.

(12) ע' 90 (סה"מ תרנ"ז ע' רסו)*.

(וכידוע¹³, שרעים הם חו"ב ודודים הם זו"ן). ומ"ש רעים האהובים, דתיבת אהובים היא בהמשך ותואר של רעים שקאי (כנ"ל) על חו"ב, יש לבאר בשני אופנים. א', ע"פ הידוע¹⁴ באופן לידת המדות (זו"ן) מהמוחין (חו"ב), שבתחילה הם כלולים בהמוחין ואח"כ הם נמשכים בגילוי. ועפ"ז יש לומר, דרעים האהובים קאי על זו"ן (אהובים) כמו שהם כלולים בחו"ב (רעים), משא"כ אהובים (סתם) קאי על זו"ן כמו שנמשכים בגילוי, אהובים בגימטריא דודים. ועפ"ז יובן גם זה שהענין דזו"ן (דודים) מרומז בהגימטריא דאהובים (אהובים בגימטריא דודים), דגימטריא מורה על מיעוט האור והחיות מיעוט אחר מיעוט¹⁵, כי ההמשכה מהמדות שבמוחין (רעים האהובים) למדות שבלב (אהובים בגימטריא דודים) היא ע"י כמה צמצומים¹⁶. וב', דמכיון שהמדות הם תולדות המוחין, דחו"ב הם אב ואם וזו"ן הם בן ובת [כדאיתא בקבלה¹⁷ שאב ואם הם י"ה (חו"ב), ובן ובת הם ו"ה (זו"ן)], הם מתדמין להמוחין (גם לאחרי שנמשכו ונתגלו), כי האב מוריש לבנו כו' ועד שהיורש הוא במקום המוריש¹⁸, ועד"ז הוא בנוגע לבת (כשהיא יורשת, במקום שאין בן) ובפרטיות, הבן הוא במקום האב, והבת היא במקום האם כמ"ש¹⁹ כאמה בתה]. דעפ"ז יש לומר, שגם לאחרי שנמשכו ונתגלו, נק' הם בשם רעים האהובים (וכנ"ל, דרעים האהובים בפשטות קאי על חתן וכלה, זו"ן שבגילוי), מכיון שגם אז (לאחרי המשכתן והתגלותן) הם דומין לחו"ב.

ג) **ויש** להוסיף, שהקשר דשני הפירושים ברעים האהובים [דפירוש העיקרי הוא שרעים האהובים קאי על חו"ב כמבואר בארוכה בהמאמר, אלא שיש בזה עוד פירוש שקאי (גם) על זו"ן], הוא גם בענין שמח תשמח כו'. כי זה שמבקשים שתומשך השמחה בחו"ב (פירוש העיקרי ברעים האהובים), אף שגם בלאו הכי יש בהם שמחה ועונג, היא שתומשך בהם שמחה נעלית יותר מהשמחה שיש בהם מצד עצמם (כדלקמן בארוכה). והטעם על זה שצריך להמשיך בהם שמחה יתירה הוא בכדי שע"ז יהי הגילוי בזו"ן (פירוש השני ברעים האהובים)²⁰.

ד) **והענין** הוא, דהנה עבודת ה' צ"ל בשמחה כמ"ש²¹ עבדו את ה' בשמחה. וכתיב²² תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב.

13) זח"ג ד, א. ועוד. וראה בהנסמן בספר הליקוטים — דא"ח צ"צ ערך דודי ס"ו (ע' קנז).

14) תו"א בראשית ד, סע"א. לקו"ת שה"ש מז, ד. ובכ"מ.

15) שעהי"ה פ"ז (פד, ב). וראה גם שם ספ"א.

16) ראה תו"א וארא נח, ב (בענין הצמצום דמיצר הגרון). המשך תרס"ו ע' רפט ואילך. ובכ"מ.

17) זח"א רסד, ב. ובכ"מ. לקוטי הש"ס להאריז"ל ליבמות סא, ב.

18) ראה ב"ב קנט, א. שו"ת צפנת פענח דווינסק ח"א סק"ח. ווארשא ח"ב סק"ח. ועוד.

19) יחזקאל טז, מד. ובאוה"ת נ"ך ע"ה פ' (ריש ע' תיב) "ויש לפרש היינו מל' הנק' בת היא דוגמת הבינה".

20) ראה בהמאמר שם ע' 106 (סה"מ תרנ"ז ס"ע רפב ואילך).

21) תהלים ק, ב.

22) תבוא כח, מז. וראה רמב"ם סוף הל' לולב. של"ה ס"פ תבוא (שפו, א). ועוד. תניא פכ"ו. לקו"ת

* בהמשך הנ"ל ע' 106 (סה"מ תרנ"ז ריש ע' רפג) מביא ענין זה דאהובים בגימטריא דודים כנ"ל בשם ס' קהלת יעקב". וכנראה שצ"ל: אמת ליעקב, כדלעיל שם.

ומכיון שהאדם צריך לעבוד את ה' בכל עניניו, וכל מעשיך יהיו לשם שמים²³ ו(יתירה מזו)²⁴ בכל דרכיך דעהו²⁵, ועד שזהו (עבודת ה') תכלית כל בריאתו כמארוז"ל²⁶ אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני, הרי נמצא שצ"ל תמיד בשמחה. אלא שבשמחה יש חילוקי דרגות. דיש מקומות מיוחדים שהם מקומות של שמחה, וכמו בנין של שמחה²⁷. וכ"ה בנוגע לזמן, דיש זמנים מיוחדים (ימים טובים) שהם מועדים לשמחה²⁸. וגם בהם גופא יש חילוקי דרגות, וכמו חג הסוכות שהוא (גם) זמן שמחתנו²⁹. ובפרט בשמחת בית השואבה דמי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו³⁰, שהיו מרקדין באבוקות של אור³¹, דאבוקות של אור הם בחי' חכמה וענין הריקוד (באבוקות) היא ההמשכה (דבחי' חכמה) בכינה ונגם בשמחה זו גופא יש חילוקי דרגות, שהרי לא היו עושין אותה כו' אלא גדולי חכמי ישראל כו' וכל העם כו' באין לראות ולשמוע³²]. ובפרט בשמחת"ת שהשמחה דשמחת"ת היא נעלית יותר גם מהשמחה דשמחת בית השואבה כדאיתא בלקו"ת³³, ועד ששמו של יום זה (דשמו של כל דבר מורה על ענינו וחיותו)³⁴ הוא שמחת תורה³⁵. דמכל זה מובן שיש כמה וכמה דרגות בשמחה. ונחלקות בכללות לשתי בחינות³⁶. שמחה שמורכבת באיזה דבר (וכמו שמחה שמצד השגת שכל וכיו"ב), דשמחה זו היא בכחות הגלויים והיא בגדר הגבלה, ושמחה עצמית שהיא ועיקרה בעצם הנפש, שלמעלה מגדר הגבלה.

(ה) **ויובן** זה ע"פ המבואר בהמאמר שם³⁷ שטבע השמחה היא לפרוץ גדר, דהיינו כל הגדרה והגבלה שבנפש. ומבאר שם שני אופנים בזה. אופן הא',

-
- תזרע ד"ה שוש תשיש (כ, ג). ד"ה תחת אשר לא עבדת גו' לאדמו"ר האמצעי (מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרפב ואילך). בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 639 הערה ד"ה קיום המצוות מיט שמחה.
- 23) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סר"א. וצע"ק שבשו"ע אדה"ו או"ח סקנ"ו ס"ב השמיטו (אבל מצייין בפנים לענין באדו"נ פי"ז ובח"פ להרמב"ם פ"ה, שבשניהם מקושר הנ"ל עם "בכל דרכיך דעהו" — שהובא בשו"ע אדה"ז שם).
- 24) ראה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104 ואילך.
- 25) משלי ג, ו (וראה ברכות סג, א). רמב"ם וטושו"ע ודאדה"ז שם.
- 26) משנה ובריייתא סוף מס' קידושין (עפ"י גירסת הש"ס כתי"י (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשל"ד). וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. ובכ"מ. ובגירסא הנפוצה "ואני נבראתי לשמש את קוני").
- 27) תענית יד, ב. מגילה ה, ב. רמב"ם הל' תעניות פ"ג ה"ח.
- 28) בנוסח התפלה והקידוש דיו"ט. וראה רמב"ם הל' יו"ט פי"ו הי"ז. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח סתקכ"ט ס"ב (ס"ו).
- 29) בנוסח התפלה והקידוש. וראה המשך וככה תרל"ז פצ"ז ואילך.
- 30) סוכה נא, א (במשנה).
- 31) שם נג, א.
- 32) רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד. וראה לקו"ש ח"ז ע' 269 ואילך.
- 33) סוכות פ, ג. וראה ג"כ סידור שער הסוכות רסט, ב. לקו"ש ח"ד ע' 167.
- 34) שעויה"א פ"א. וראה גם או"ת להה"מ ס"פ בראשית.
- 35) ראה זח"ג רנו, ריש ע"ב. תקו"ז תכ"א (נו, סע"א). ועוד. ובפוסקים.
- 36) ראה ד"ה שמח תשמה ע' 47-48 (סה"מ תרנ"ז ע' רכא).
- 37) ע' 49 (סה"מ תרנ"ז ע' רכג) ואילך.

שהשמחה פורצת הגדרים שנעשו באדם מצד שהורגל כן, הגם שגדרים אלו נעשו אצלו כטבע (כי הרגל נעשה טבע שני³⁸), ואופן הב', שהשמחה בכחה לפרוץ גם הגדרים שבטבע תולדתו, ועד שבכח השמחה להפוך אותם ולשנותם מן הקצה אל הקצה, והיינו, דמה ששמחה פורצת הגדרים שבטבע תולדתו הוא לא רק שאותם המדות שהוטבעו בהאדם הם בריבוי והתגברות ביותר מכפי מדתם, אלא שע"י השמחה נעשה גם שינוי בטבע מדותיו ומן הקצה אל הקצה. וכמו עד"מ מי שהוא קמצן וכילי ביותר בטבע תולדתו, הנה בעת השמחה, כשהוא שמח בשמחה גדולה ביותר, יתהפך לבבו לגמרי מטבעו הקודם ונעשה פזרן וחסדן גדול, כמו מי שהוא פזרן וחסדן בטבעו, ועד שמתחסד גם עם שונאו, וי"ל אפילו לשונאו ע"פ תורה³⁹. והנה גם באופן הא' ששמחה פורצת גדר שמצד ההרגל, צריך ביאור, דמכיון שכל הרגל נעשה טבע, אף שהוא רק טבע שני, הרי לכאורה צריך ריבוי זמן ועבודה לשנות טבע זה לאט לאט, ואיך בכח השמחה לשנותו בשעתא חדא. ועאכו"כ באופן הב', שצריך להבין, איך בכח השמחה לפרוץ הגדרים שבטבע תולדתו, ועד שבכחה לשנות ולהפוך טבעו מן הקצה אל הקצה. והענין הוא (כמבואר בהמאמר שם⁴⁰), דמה ששמחה פורצת גדר (אפילו באופן הא', ומכ"ש באופן הב') הוא דוקא בשמחה כזו שמגעת בעצם הנפש, שלמעלה מכחות הגלויים. דלהיות שעצם הנפש הוא למעלה מגדר הגבלה (להיותו קשור עם העצמות), לכן, השמחה שמצד עצם הנפש, פורצת כל ההגדרות וההגבלות.

ו) **וזהו**⁴¹ שמח תשמח רעים האהובים שצריך להמשיך השמחה בחו"ב, הגם שמקום השמחה הוא בבינה, ובחכמה יש עונג שלמעלה מהשמחה, כי השמחה שבבינה וכן העונג שבחכמה הוא (דוגמת) השמחה והעונג שמצד כחות הגלויים, ובמילא יש בזה מדידה והגבלה. והגם שפנימיות אבא הוא פנימיות עתיק⁴², ובפרט שהכוונה היא לא רק לבחי' פנימיות עתיק לבד אלא עד שרש הראשון דבחי' פנימיות ועצמות א"ס⁴³, הרי ענין זה שייך ליחוד פנימי דאו"א, ויחוד זה צריך לעורר ולהמשיך (שהרי יחוד פנימי דאו"א הוא רק לפרקים⁴⁴). וזהו שמבקשים שמח תשמח רעים האהובים, שתומשך בחו"ב השמחה העצמית (ועד מפנימיות ועצמות א"ס) שלמעלה מגדר הגבלה לגמרי, ששמחה זו פורצת כל הגדרים (כנ"ל), ועי"ז נעשה יחוד פנימי דחו"ב, וגם יחוד זה יהי' יחוד תמידי.

38) שבילי אמונה נ"ד ש"ב. וראה שו"ת הרמ"ע מפאנו סל"ו. תניא ספי"ד. שם פט"ו. וראה גם שם פמ"ד (סג, ב).

39) ראה פסחים ק"ג, ב. ובכ"מ.

40) ע' 52 (סה"מ תרנ"ז ע' רכז).

41) להמבואר בסעיף זה — ראה בארוכה בהמאמר ע' 89 ואילך. שם ע' 105 ואילך (סה"מ תרנ"ז ע' רסה ואילך. שם ע' רפב ואילך).

42) ראה בהנסמן בס' מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ג ע' תתע הערה ד"ה כמ"ש.

43) ראה ד"ה שמח תשמח ע' 90 (סה"מ תרנ"ז ע' רסו). ובכ"מ.

44) זח"א ד, א. וראה ספר הליקוטים — דא"ח צ"צ ערך חו"ב ס"ד (ע' תקנה ואילך).

ועיקר המכוון בזה (ביחוד פנימי דחו"ב) הוא בכדי שע"ז יהי יחוד זו"ן, "שזהו העיקר"⁴⁵. וכמבואר בארוכה בהמאמר⁴⁶ שביחוד זו"ן דוקא הוא המשכת העצם, שלכן מיחוד זו"ן דוקא נעשה התהוות חדשה (לידת הנשמות), אלא שבכדי שיהי יחוד זו"ן, צריך להיות תחילה יחוד פנימי דחו"ב. וזהו שמח תשמח רעים האהובים (אהובים בגימטריא דודים, זו"ן), כי הבקשה שתהי המשכת שמחה בחו"ב שע"ז יהי יחוד פנימי דחו"ב, הוא בשביל יחוד זו"ן⁴⁷.

ז) ועפ"ז תובן גם השייכות דבקשה זו לשמחת נשואין. דהנה ידוע⁴⁸ שהבריאה יש מאין היא בכח העצמות דוקא. דכל האורות והגליונים, מכיון שיש להם עילה או סיבה עכ"פ, אין ביכלתם להוות דבר ("יש") שאין לו (בהרגשתו) עילה וסיבה, דא"א לשום נמצא להשפיע מה שאין בכחו⁴⁹, והתהוות היש הוא רק בכח העצמות שמציאותו מעצמותו ואין לו שום עילה וסיבה שקדמה לו ח"ו. והנה "המשכת" העצמות לברוא יש מאין (בששת ימי בראשית) היתה מצד כיו"ס חפץ חסד הוא. אבל לאחרית מתן תורה בכדי שתהי המשכה זו הוא על ידי העבודה ותומצ"צ⁵¹, וי"ל שבפרט (ובגלוי) היא ע"י המצוות ששייכים לענין של בל"ג, וכמו מצות פו"ר, כידוע⁵² דבענין ההולדה (להוליד דור אחר דור) הוא גילוי כח הא"ס, ובפרט שענין ההולדה הוא (גם) דוגמת בריאה יש מאין⁵³ שהיא בכח העצמות. וזהו⁵⁴ מה שמבקשים בשמחת נשואין שמח תשמח רעים האהובים, כי תכלית ענין הנשואין הוא שתהי הולדה⁵⁵, פרו ורבו ומלאו את הארץ⁵⁶, ולכן מבקשים אז שמח תשמח רעים האהובים, שתהי המשכת השמחה העצמית דעצמות אוא"ס. וזהו גם מה שאומרים (בהמשך הברכה) כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, דהמשכת השמחה בגן עדן מקדם (בתחלת הבריאה) היתה מצד כי חפץ חסד הוא. וזה מבקשים שגם עכשיו ע"י עבודתינו בתומצ"צ, ובפרט ע"י שמחת נשואין, תהי המשכה זו.

45) כ"ה בהמאמר שם ע' 106 (סה"מ תרנ"ז ס"ע רפב).

46) ע' 90 (סה"מ תרנ"ז ע' רסו) ואילך.

47) ראה בהמאמר שם ע' 106 (סה"מ תרנ"ז ס"ע רפב ואילך).

48) אגה"ק ס"ך (קל, סע"א ואילך). סה"מ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פכ"ה (קכח, ב ואילך). ובכ"מ.

49) לשון הדרמ"צ שם (קכט, רע"א).

50) לשון הכתוב — מיכה ז, יח.

51) ראה לקו"ת נצבים מז, ב (מע"ח שער כט (שער הנסירה) רפ"ב. וראה גם שם שער ח (שער דרושי

הנקודות) ספ"ו). ובכ"מ. וראה גם ד"ה והוא כחתן תרנ"ז פ"ג (סה"מ תרנ"ז ע' קנא ואילך).

52) לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. ד"ה כל הנהנה תרנ"ב (סה"מ תרנ"ב ע' קל). סה"מ תרפ"ו ס"ע רכו

ואילך.

53) ד"ה שמח תשמח ע' 3 (סה"מ תרנ"ז ע' קעה). סה"מ תרנ"ט ע' יב. המשך תרס"ו ע' תד. ואולי י"ל

שזה נעלה יותר מענין א"ס שבהולדה — כי הבריאה יש מאין היא בכח העצמות שמציאותו מעצמותו, ענין

"אין לו תחילה" שלמעלה מענין "אין סוף".

54) ראה ד"ה שמח תשמח ע' 105 (סה"מ תרנ"ז ע' רפב) ואילך.

55) שלכן לא תקנו ברכה על הקידושין ("אקבו" לקדש את האשה"), כבשאר מצוות — כי קידושין

ונשואין הם בעיקרם רק הקדמה והכנה להעיקר והתכלית שבה אח"כ ע"י קיום מצות פו"ר — ראה רא"ש

כתובות פ"א ס"ב.

56) בראשית א, כח.

(ח) **וכמו** שהי' ביום חתונתו זה מ"ת⁵⁷ שאז היתה המשכת השמחה העצמית כו' (וכמבואר בהמאמר⁵⁸, דעיקר השמחה שפורצת כל הגדרים הוא שמחת נשואין), וההמשכה אז היתה ע"י עבודה, שהרי ביום חתונתו זה מ"ת קאי על לוחות השניות⁵⁹ וענין לוחות השניות הוא מה שניתנו ע"י עבודה דוקא. ועד"ז הוא בקיום כל מצוה, דע"י כל מצוה צ"ל לשם יחוד קוב"ה ושכינתי' כדאיחא בפע"ח⁶⁰, ומה שאנו אומרים לשם יחוד רק פעם אחת קודם התפלה הוא לפי שאמירה זו היא פעולה נמשכת על כל היום⁶¹. ומכיון שכל אחד מישראל הוא בנו יחידו של הקב"ה כתורת הבעש"ט הידועה⁶², וכתיב⁶³ בני בכורי ישראל לשון יחיד, וגם במ"ת נאמר לכאו"א מישראל אנכי⁶⁴ הוי' אלקיך לשון יחיד⁶⁵, הרי, שהשמחה שלמעלה שבקיום כל מצוה כדאו"א מישראל היא שמחת הקב"ה בחתונת בנו יחידו, דשמחה זו פורצת כל הגדרים.

(ט) **ובפרט** בחודש אלול, כשהמלך נמצא בשדה עם כאו"א מישראל, ומקבל את כאו"א בסבר פנים יפות ומראה לו פנים שוחקות⁶⁶, ואלול הוא ר"ת אני לדודי ודודי לי⁶⁷, דאפילו דודים שקאי על זו"ן שזיווגם הוא רק לפרקים¹³, הנה בחודש אלול הם מתייחדים בתיבה אחת. ומזה מובן, דנוסף על הענין דשמחת נשואין (יחוד קוב"ה ושכינתי') שבמשך כל השנה מצד קיום המצוות, הנה בחודש

57) שה"ש ג, יא. תענית כו, ב (במשנה). ובכ"מ.

58) ע' 103 (סה"מ תרנ"ז ס"ע רנט) ואילך.

59) פרש"י תענית שם.

60) שער ו (שער הזמירות) ספ"ה [והוא בפע"ח שסידר מהר"ש. ובפע"ח שסידר מהר"מ פאפירש ליתא. וכנראה שלפע"ח זה נתכוין השער הכולל (המובא לקמן) במ"ש "בפע"ח לא מצאתי מזה"]. וראה ג"כ שער רוח הקדש (תל-אביב תשכ"ג) לח, ב. ספר הליקוטים להאריז"ל עה"פ ראה טו, ח (ד"ה ענין הצדקה). לחם מן השמים (לר"י צמח — מונקאטש תרס"ה) בית הכנסת ד"ה קודם שיתחיל (ז, ב). נגיד ומצוה ס"ע נב. שו"ע האריז"ל כוונת התפלה ס"ט. אור צדיקים (למהר"מ פאפירש) כוונת הברכות ס"ה סק"א (טז, ב). וראה שם הל' דרך ארץ סכ"ד סק"ט (כו, א). רמ"ז לזח"ג ריט, ב (קעו, ב). כסא מלך להקדמת תקו"ז ד"ה ואי תמרון אות ש ד"ה ובוזו (ירושלים — ח, ב). שער הכולל (להרא"ד לאוואוט) פ"ו ס"ב. לקו"ת ר"ה נה, ג. סה"מ תקס"ז ע' שה. תקס"ח ע' תיו. תקס"ט ע' קלד. ס' מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תקצב. ועוד.

61) ד"ה שמח תשמח ע' 25 (סה"מ תרנ"ז ע' קצח). סה"מ עטר"ת ע' תקיח. ועוד.

62) כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סק"ז. וש"נ.

63) שמות ד, כב.

64) יתרו כ, ב.

65) ראה פסיקתא דר"כ פ' בחודש השלישי בסופו. יל"ש עה"פ (רמז רפו). וראה גם פסיקתא רבתי פ' כא. רמב"ן עה"ת עה"פ.

66) לקו"ת ראה ד"ה אני לדודי הא' ס"א (לב, ב). וראה ג"כ ס' מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ס"ע תתכה ואילך.

67) שה"ש ו, ג. אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. סדר היום (בסדר ר"ח אלול). אילת אהבים (להר"ש אלקבץ) עה"פ (ירושלים תשל"ג — נב, ב). ר"ח שער התשובה פ"ד ד"ה עוד יש (קטו, ב). פע"ח שער כד (שער ר"ה) פ"א. שעה"פ להאריז"ל עה"פ. מטה משה סי' תשעח. ב"ח לטור או"ח הל' ר"ה סתקפ"א ד"ה והעבירו. עשרה מאמרות (לרמ"ע מפאנו) מאמר חקור דין ח"ג פ"ד (ירושלים תשל" — פו, ב). של"ה ריג, א. סידור האריז"ל להר"ש מרשקוב סדר יחודים מר"ח אלול (ח"ג מה, ב). סידור קול יעקב שער התשובה בתחילתו (ח"ב קה, א). לקו"ת ראה שם. שם לג, א. ר"ה סד, א. סידור (עם דא"ח) שער אלול רכה, סע"ג. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' כה. ס' מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' שלב. ועוד.

אלול הוא ביתר שאת. ובפרט בהשבתות בחודש אלול. דהנה בחודש אלול תוקעין בשופר כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שנאמר⁶⁸ אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו⁶⁹. הרי שבאלול יש גם ענין היראה וחרדה. אמנם זהו רק בימי החול, משא"כ בהשבתות שבחודש אלול, הרי ענין היראה והחרדה דאלול לכאורה (בגילוי) אינם בשבת, שהרי בשבת אין תוקעין ובשבת אין עצב⁷⁰, ועיקר פעולת אלול בימי השבתות הוא הענין דאני לדודי ודודי לי, שמחת נשואין דהקב"ה וכנס"י. ומזה מובן, שכל הוספה בתומ"צ, ובפרט בחודש אלול, פורצת כל הגדרים, כולל גם גדרי הגלות, דכל הוספה בתומ"צ (שענינם היפך הגלות) ממהרת את הגאולה העתידה, ביום ההוא יהי' גו"י⁷¹, ב"פ י"ה⁷², היינו שגם ו"ה יהי' כמו י"ה, וכמו שי"ה זיווגייהו תדיר, כמו"כ בחי' ו"ה יהי' זיווגייהו תדיר⁷³, בגאולה העתידה, שאז יהי' ענין הנשואין, כדאיתא בשמו"ר⁷⁴ שעכשיו הו"ע האירוסין ולע"ל יהיו הנשואין, במהרה בימינו ממש.

68 עמוס ג, ו.

69 רס"ג הובא באבודרהם בטעמי התקיעות. טור או"ח שם. השלמה לשו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תקפא. וראה אוה"ת נצבים ע' א'רפ ואילך.

70 כמ"ש (משלי י, כב) "ולא יוסף עצב עמה" — ירושלמי ברכות פ"ב סוף ה"ז. הובא בתוד"ה מאן דאמר — מו"ק כג, ב.

71 זכרי' יד, ט.

72 ל"ת להאריז"ל עה"פ. הובא בלקו"ת במדבר ז, ד. ועוד.

73 ד"ה שמח תשמח בסופו — ע' 107 (סה"מ תרנ"ז ע' רפד). ובכ"מ.

74 ספט"ו. וראה לקו"ת שה"ש מח, א ואילך.